

A/2011. (III. 30.) önkormányzati rendelet 1. melléklete

Az Erzsébet királyné Liget helyi jelentőségű védett természeti terület természeti értékei

1. A terület jellemzése, a védelem alá helyezés indokai:

1.1. A terület jellemzése:

A terület Kisújszállás város központjához néhány száz méterre, északra található, a vasútállomás, a sportpálya és a Strandfürdő közti területen fekszik, a Rákóczi utca – Csatorna utca – Baross G. utca – Pillangó utcák által határolt közpark. Nevét, az 1898-ban meggyilkolt Erzsébet királynéra emlékezve, a Városi Tanács 1899-ben adta.

1.2. Az Erzsébet királyné Liget helyi védelem alá vonását több indok egyidejű fennállása indokolja:

- 1.2.1. A park talajtani, víztani emléke
- 1.2.2. A park kulturális-eszmei értéke, öröksége
- 1.2.3. Az alföldi növénytársulások egyik jellemző típusának, a keményfás tölgy-kőris-szil ligeterdő (Querco-Ulmetum hungaricum) összetételével közel egyező fás szárú növényállomány megléte.
- 1.2.1. A park létrejötte előtt a területen folyt keresztül a valamikori Bárány ér, mely a XIX.sz. előtti Tisza meder nyomán folyt. A vízfolyás miatt a területen nagyrészt mindig állt a víz. A terület neve akkoriban „Fertő” volt, mivel a mocsaras körülmények kedveztek a betegségeket terjesztő kórokozók terjedésének. Pallagi Gyula egykori Gimnázium igazgató javaslatára töltötték fel 1894-ben.
- 1.2.2. Kultúrtörténeti érték, hogy a Liget történetét Móricz Zsigmond „Forr a bor” című művében megörökítette. Tőkés András, a város hiteles történet írója (aki Móricz Zsigmondtól egy év eltéréssel végezte el a város közép iskoláját) leírja, amint Móricz maga is részt vett az Erzsébet királyné Liget faállományának telepítésében az 1896. évi faültetési kampány során.
- 1.2.3. A fás szárú növényállomány felmérésének összesített adataiból látszik, hogy a tölgy-kőris-szil ligeterdő növénytársulásra jellemző összetételhez hasonló állomány található az egyedek 72,5%-ában.

Acer saccharinum	1 db	0,1 %
Aesculus hippocastanum	11 db	1 %
Crataegus monogyna	5 db	0,4 %
Fraxinus excelsior	592 db	51,8 %
Fraxinus ornus	183 db	16 %
Gleditsia triacanthos	55 db	4,8 %
Morus alba	1 db	0,1 %
Thuja orientalis	2 db	0,2 %
Populus alba	4 db	0,3 %
Populus tremula	2 db	0,2 %
Prunus cerasifera	25 db	2,2 %
Quercus robur	136 db	11,9 %
Robinia pseudoacacia	35 db	3,1 %
Ulmus pumila	90 db	7,9 %
Összesen	1142 db	100 %

2. A védett területen lévő állatfajok:

A park sűrű növényállományának köszönhetően több madár és állatfaj, közöttük több különböző szinten védett faj található:

2.1. Védett fajok

2.1.1. A ligetben több védett illetve nemzetközi egyezmények (berni illetve bonni) hatálya alá tartozó madárfaj fészkel:

a) Turdus philomelos (énekes rigó)	2. e Ft
b) Dendrocopus major (nagy fakopáncs)	10. e Ft
c) Turdus merula (fekete rigó)	2. e Ft
d) Sylvia atricapilla (barátka)	2. e Ft
e) Sylvia curruca (kis poszáta)	2. e Ft
f) Oriolus oriolus (sárgarigó)	10. e Ft
g) Parus caeruleus (kék cinege)	2. e Ft
h) Parus major (széncinege)	2. e Ft
i) Fringilla coelebs (erdei pinty)	10. e Ft

2.1.2. A következő védett madárfajok fordulnak elő téli vendégként, vagy vonulási időben:

a) Certhia familiaris (hegyi fakusz)	10. e Ft
b) Regulus regulus (sárgafejű királyka)	10. e Ft
c) Reulus ignicapillus (tüzesfejű királyka)	10. e Ft
d) Dendrocopus syriacus (balkáni fakopáncs)	10. e Ft
e) Dryobates minor (kis fakopáncs)	10. e Ft
f) Aegithalos cudatus (őszapó)	2. e Ft
g) Asio otus (erdei fülesbagoly)	10. e Ft

2.2. Natura 2000 jelölőfajok közül:

a) Lucanidae (szarvasbogár) szaporodó helyét,	
b) Dryocopus martius (fekete harkály)	50. e Ft
c) Hyla arborea (zöld levelibéka)	2. e Ft
d) Bombina bombina (vöröshasú unka)	2. e Ft

élőhelyét képezi a kisújszállási Erzsébet királyné Liget.

3. A védett területen lévő természetközeli növénytársulások:

A park növény flórájának felmérése a fákat illetően egyedenként, állapot felméréssel összekötve megtörtént, a felmérés részletes és összefoglaló táblázata a park fás szárú állományának összesítését tartalmazza:

a.) <i>Acer saccharinum</i>	1	db	0,1	%
b.) <i>Aesculus hippocastanum</i>	11	db	1	%
c.) <i>Crataegus monogyna</i>	5	db	0,4	%
d.) <i>Fraxinus excelsior</i>	592	db	51,8	%
e.) <i>Fraxinus ornus</i>	183	db	16	%
f.) <i>Gleditsia triacanthos</i>	55	db	4,8	%
g.) <i>Morus alba</i>	1	db	0,1	%
h.) <i>Thuja orientalis</i>	2	db	0,2	%
i.) <i>Populus alba</i>	4	db	0,3	%
j.) <i>Populus tremula</i>	2	db	0,2	%
k.) <i>Prunus cerasifera</i>	25	db	2,2	%
l.) <i>Quercus robur</i>	136	db	11,9	%
m.) <i>Robinia pseudoacacia</i>	35	db	3,1	%
n.) <i>Ulmus pumila</i>	90	db	7,9	%
Összesen	1142	db	100	%

A növényállomány faj összetétele néhány esetben eltér a honos társulás fajösszetételétől. Egyes nemzetségek esetében helyettesítő fajokat találunk (magas kőris, puszta szil), az állomány 27,5%-a pedig teljesen idegen fajokból áll. A védettség lehetőséget teremt azokra a kezelésekre, melyek lehetővé teszik az idegen taxonok eltávolítását, és megfelelő telepítésekkel az egyébként is a kiöregedés határát közelítő állomány (a magas kőrisek 115-120 évesek, a biológiai kiöregedés pedig optimális életkörülmények között 150 éves korukban bekövetkezik, a tölgyek esetében a kiöregedés kezdete 250 év, mégis az látható, hogy a kőristől jelentősen nagyobb arányban pusztult már ki) megfelelő összetételűre cserélését.